

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**
Факультет дошкільної освіти та музичного мистецтва
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

 **ЗАТВЕРДЖУЮ**
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТІОК
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2. Історія та культура України

освітньо-професійної програми **Дошкільна освіта**
підготовки **бакалавра**
за галуззю знань **А Освіта**
спеціальності **А2 Дошкільна освіта**

Вінниця 2025

Робоча програма освітнього компонента 2. «Історія та культура України» з підготовки бакалаврів за галуззю знань А Освіта спеціальності А2 Дошкільна освіта

РОЗРОБНИК:

Юрій СТЕПАНЧУК, доктор історичних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету Дошкільної освіти
«28» серпня 2025, протокол № 1

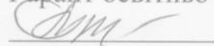
Голова Вченої ради



канд. пед. наук, доцент кафедри теорії та
методики музичного виховання
Оксана ГАВРИЛЮК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта



доктор філософії, спеціаліст вищої категорії
Любов ТОКАР

Робочу програму розглянуто і складено на засіданні циклової комісії викладачів
суспільно-гуманітарних дисциплін
«27» серпня 2025 року, протокол № 1

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук



доктор філософії, доцент кафедри суспільно-
гуманітарних наук Ігор КУШКО

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти / освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: А Освіта	Статус освітнього компонента Обов'язковий		
	Спеціальність: А2 Дошкільна освіта			
Змістових модулів - 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Рік підготовки: 1		
		Семестр: 1		
Лекції 28		Семінари 20	Практ./лаб. -	
Самостійна робота: 42				
Вид контролю: екзамен				
Загальна кількість годин -90				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних-самостійної роботи здобувача освіти – 3				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1 Мета, завдання освітнього компонента

Мета: Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є поглиблення знань в галуз вітчизняної історії, зокрема закономірностей виникнення і розвитку української нації та державності на території України, її місця та ролі у контексті розвитку світової цивілізації.

Набуті знання допоможуть здобувачам вищої освіти краще орієнтуватися у сучасних суспільно-гуманітарних процесах, що відбуваються в Україні та адекватно визначати у них своє місце, сприятимуть формуванню політичної культури й гуманітарних цінностей.

Завдання:

- Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія України» є:

Формування історичного мислення, наукового світогляду; Набуття навичок науково-історичного аналізу.

2.2 Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

2.2.2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства, права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

2.2.3. Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність до формування особистості людини на основі цінностей громадянської культури.

СК3. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових та історичних закономірностей та особливостей розвитку дошкільного виховання.

2.3. Результати навчання

2.3.1 Програмні результати навчання за ОПП

РН1. Аналізувати особливості розвитку сфери дошкільного виховання для удосконалення процесу розумового і фізичного розвитку дитини.

РН2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному

середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватись етики ділового спілкування.

РН4. Аналізувати та застосовувати передовий досвід колег.

РН11. Знати теорії і методики розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку, особливості моделювання освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.

РН17. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність у галузі дошкільного.

3. Програма освітнього компонента

Тема 1. Стародавня історія України (1млн. рр. до н.е. - IX ст. н. е.)

Стародавня історія України (1млн рр.. до н.е. – IX ст. н.е.). Українські землі в первісну епоху. Історична доба півдня України. Слов'янські племена.

Тема 2. Давньоруський період української історії (IX- XIУ ст.)

Виникнення і становлення Давньоруської держави (кін. 9 - поч. 10 ст.) Піднесення і розквіт Київської Русі (кін. X - серед. XI ст.). Політична роздробленість Київської Русі. Монгольська навала та встановлення золотоординського ярма. Політичний соціально - економічний розвиток Галицького Волинської держави.

Тема 3. Литовсько - польська доба української історії (XIУ ст. - перш.пол. ХУІІ ст.) Виникнення козацтва

Литовсько – польська доба української історії. Приєднання укр. Земель до Великого князівства Литовського, Польська експансія на укр.. землі кін 14 –сер. 16ст. Люблінська унія. Берестейська унія. Виникнення українського козацтва

Тема 4. Українська національно – визвольна війна. Козацького – гетьманська держава (сер ХУІІ – кін. ХУІІІ ст.)

Українська національно – визвольна війна. Козацько - гетьманська держава (серед. ХУІІ- кін. ХУІІІ ст.) Причини характер, періодизація. Розгортання нац. визв. Війни (лютий 1648- серпень 1657 р.) Утворення української гетьманської держави. Громадянська війна та події козацької України на два гетьманства (вересень 1657- червень 1663рр.) Боротьба за воз'єднання Української держави (червень 1663- вересень 1676 рр.) Україна напр. ХУІІ у ХУІІІ ст.

Тема 5. Україна наприкінці ХУІІ – у ХУІІІ ст.

Україна напр. ХУІІ –у ХУІІІ ст. Колоніальна політика Російської імперії щодо України у ХУІІІ ст. Правобережна Україна напр. ХУІІ - у ХУІІІ ст. Соціально- економічний розвиток. Культура України напр. ХУІІ - ХУІІІ ст.

Тема 6. Україна в ХІХ- поч. ХХ ст.

Україна в 19- поч.20 ст. Соціально – економічний розвиток українських земель. Суспільні рухи. Національне відродження в Україні. Західно- українські землі під владою Австралійської імперії. Україна на початку 20ст. Україна в роки Першої Світової війни

Тема 7. Українська національна - демократична революція1917- 1920 рр.

Українська національно- демократична революція 1917-1920 рр. Лютнева революція в Росії та Україні. Доба Української Центральної Ради. Відродження державності (березень 1917-квітень 1918 рр.) Доба української держави гетьмана Павла Скоропадського. Утворення ЗУНР (квітень- грудень 1918) Доба Директорії УНР (грудень 1918-1920) Злука УНР і ЗУНР.

Тема 8. Україна у міжвоєнний період (1920- 1939 рр.)

Україна у міжвоєнний період (1920-1939 рр.) УСРР на поч. 20-х рр. НЕП Утворення СРСР. Індустріалізація. Колективізація сільського господарства Голод 1932-1933. Політика коренізації західноукраїнської землі в 20-30-х роках

Тема 9. Україна в роки Другої Світової війни(1939-1945)

Україна в роки Другої Світової війни (1939-1945)Українське питання в міжнародній політиці напередодні війни. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР. Окупація України військами Німеччини та її союзників в (22 червня 1941- 22 липня 1942). Рух Опору в Україні. Визволення України від фашистських загарбників (грудень 1942- жовтень 1944).

Тема 10. Повоєнна відбудова і розвиток України в др. пол. 40-х 60-х роках.

Повоєнна відбудова в др. пол. 40-х – перш. пол. 60-х рр. Особливості процесу відбудови. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН-УПА з радянською каральною машиною. Операція «Вісла». Духовне життя в Україні: основні тенденції та характерні риси.

Тема 11. Україна в період «Застою» і кризи радянського суспільства (1965-1985 рр.) Перебудова (1985-1991рр.)

Україна в період «застою» і кризи радянського суспільства (1965-1985 рр.). Перебудова (1985-1991) соціально - економічний розвиток УРСР. Суспільно-політичне життя, «стабілізація» і закритість. Ідеологічний диктат. Духовний розвиток суспільства. . Дисидентський рух. Стан перебудови та її наслідки.

Тема 12. Україна в умовах розбудови незалежності і війни з Росією.

Україна в умовах розбудови незалежності. Політичний розвиток України. Формування багатопартійності на шляху творення національної економіки. Характерні риси духового життя. Західний напрям зовнішньої політики. Помаранчева революція. Революція гідності 2014 р. Окупація російськими силовиками Криму та Донбасу. Війна українського народу з Росією.

4. Структура освітнього компонента

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			практичні самост. робота
			лекції	Семінари		
Тема 1. Стародавня історія України (1млн. рр.. до н.е.- 9 ст. н. е.)	5	2	2	-	-	3
Тема 2. Давньоруський період української історії (9- 14ст.)	10	6	4	-	-	4
Тема 3. Литовсько - польська доба української історії (14ст. перш.пол.17 ст.) Виникнення козацтва	10	6	4	3	-	4
Тема 4. Українська національно – визвольна війна. Козацького – гетьманська держава (сер 17 – кін.18 ст.)	9	6	4	-	-	3
Тема 5. Україна наприкінці 17 – у 18 ст.	7	4	2	4	-	3
Тема 6. Україна в 19- поч. 20ст.	5	2	2	-	-	3
Тема 7. Українська національна - демократична революція1917- 1920 рр.	9	6	4	3	-	3
Тема 8. Україна у міжвоєнний період (1920- 1939рр.)	7	4	2	3	-	3

Тема 9. Україна в роки Другої Світової війни(1939-1945)	8	4	2	-	-	4
Тема 10. Повоєнна відбудова і розвиток України в др.пол.40-х 60-х роках.	8	4	2	4	-	4
Тема 11. Україна в період «Застою» і кризи радянського суспільства (1965-1985рр.) Перебудова (1985-1991рр.)	8	4	2	3	-	4
Тема 12. Україна в умовах розбудови незалежності і війни з Росією.	8	4	2	-	-	4
Усього годин	90	48	28	20	-	42

5. Теми семінарських занять

№ з/п	теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Давньоруський період української історії (9- 14ст.)	3
2.	2	Литовсько - польська доба української історії (14ст. перш.пол.17 ст.) Виникнення козацтва	4
3.	3	Українська національно – визвольна війна. Козацького – гетьманська держава (сер 17 – кін.18 ст.)	3
4.	4	Українська національна - демократична революція1917-1920 рр.	3
5	5	Україна в роки Другої Світової війни(1939-1945)	4
6	6	Україна в умовах розбудови незалежності і війни з Росією.	3
Разом			20

6. Теми практичних занять Не передбачено

7. Теми лабораторних занять Не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	теми	Назва теми	К-ть годин
1.	1	Стародавня історія України (1млн. рр.. до н.е.- 9 ст. н. е.)	3
2.	2	Давньоруський період української історії (9- 14ст.)	4
3.	3	Литовсько - польська доба української історії (14ст. перш.пол.17 ст.) Виникнення козацтва	4
4.	4	Українська національно – визвольна війна. Козацького – гетьманська держава (сер 17 – кін.18 ст.)	3
5.	5	Україна наприкінці 17 – у 18 ст.	3
6.	6	Україна в 19 - поч. 20 ст.	3
7.	7	Українська національна - демократична революція 1917-	3

		1920 рр.	
8.	8	Україна у міжвоєнний період (1920- 1939 рр.)	3
9.	9	Україна в роки Другої Світової війни(1939-1945)	4
10.	10	Повоєнна відбудова і розвиток України в др.пол.40-х 60-х роках.	4
11.	11	Україна в період «Застою» і кризи радянського суспільства (1965-1985рр.) Перебудова (1985-1991 рр.)	4
12.	12	Україна в умовах розбудови незалежності і війни з Росією.	4
Разом			42

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента «Історія України» спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з «Історія України» застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамени; реферати, студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає три питання (письмово чи усно). Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Норми і критерії оцінювання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи,), індивідуальні завдання – написання рефератів.

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань

Запланованих програмних результатів навчання

Оцінка «відмінно» (рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Оцінка «добре» (рівень досягнень В, бали 82 - 89). Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.

Оцінка «добре» (рівень досягнень С, бали 75 - 81). Здобувач освіти

виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.

Оцінка «задовільно» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.

Оцінка «задовільно» (рівень досягнень E, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень FX, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про освітній компонент, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень F, бали 1-34). Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА											Загаль на к-ть балів
Змістовий модуль 1 (35 б)					Змістовий модуль 2 (35 б)					Екзаме н	
T1	T2	T3	T4	МКР	T5	T6	T7	T8	МКР		
5	5	5	5	15	5	5	5	5	15	30	100

Шкала оцінювання

№ з/п	Сума балів підсумкового контролю	За шкалою ECTS	За національною шкалою
			Для екзамену
1.	90-100	A	відмінно
2.	82-89	B	добре
3.	75-81	C	добре
4.	64-74	D	задовільно
5.	60-63	E	задовільно
6.	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Рекомендована література

11.1. Базова

1. Історія України : комплексне видання / В. С. Власов, С. В. Кульчицький, О. Є. Панарін. Київ : Літера ЛТД, 2020. –512 с. : іл., карти.
2. Історія України : Збірник тестових завдань для підготовки до ДПА та ЗНО 2021 / Воропаєва В.В. Скирда І.М. Харків : Вид-во “Весна”, 2020. – 184 с.
3. Історія України. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації / Олександр Гісем. –Кам’янець-Подільський : ФОП Сисин О.В., 2019. – 636 с.
4. Історія України / С. Д. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. К.: Літера ЛТЦ, 2019. – 530 с.

11.2. Допоміжна

- 1.Історія України. О. І. Пометун, Н. М. Гупан.-Київ: Оріон, 2018. – 256с.
2. Історія України. О. Струкевич, С. Дровозюк.-Київ: Вид-во «Грамота», 2019.- 239 с.
3. Вінниця: історичний нарис. Вінниця: Вид-во «Книга-Вега», 2007. – 280 с.

11.3. Інтернет- ресурси

1. Навчальна програма з історії України для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту. – Електронний режим. – [Режим доступу]. – <https://mon.gov.ua/ua>
2. Підручники з історії України <http://ukrhistory.com.ua/>
3. Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни. <http://galsite.at.ua/load/3-1-0-38>